

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13CoP/125/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123208504
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Dubcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:3123208504.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Dubcovej a členov senátu Mgr. Zuzany Štolcovej, JUDr. Jána Burika, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX a plnoleté dieťa: C. B., nar. XX.XX.XXXX, maloleté dieťa v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, deti matky: C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom E. XXX, XXX XX E. a otca: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom F. D. XXX, XXX XX F. D., v konaní o návrhu matky na zníženie vyživovacej povinnosti, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 78P/46/2023-44 zo dňa 18. januára 2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Trenčín č.k. 78P/46/2023-44 zo dňa 18. januára 2024 potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh zamietol (výrok I.). O trovách prvoinštančného konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

2. Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na návrh podaný matkou, doručený okresnému súdu dňa 25.09.2023, ktorým žiadala znížiť výživné na 30 % zo životného minima na nezaopatrené deti s platnosťou od 01.09.2023 oproti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp.zn. 5P/43/2022 zo dňa 07.11.2022 z dôvodu, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody od marca 2023, má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletému G. H., nar. XX.XX.XXXX, vlastní motorové vozidlo rok výroby 2000, ktoré je predmetom výkonu exekúcie, pričom momentálne nepracuje, pretože jej to neumožňuje zdravotný stav, v dôsledku ktorého mala podstúpiť operáciu, je voči nej vedených viacero exekúcií, exekúcia bola vedená aj pre neplnenie vyživovacej povinnosti a ak jej nebolo povolené plnenie v splátkach, bola nútená podať návrh na zníženie vyživovacej povinnosti.

3. Okresný súd poukázal na vyjadrenie otca, ktorý s návrhom na zníženie vyživovacej povinnosti nesúhlasil a kolízny opatrovník uviedol, že nie je v záujme maloletého dieťaťa, aby došlo k zníženiu vyživovacej povinnosti, pretože matka sa dostala do situácie z dôvodu jej nezodpovedného prístupu, pričom maloleté dieťa nemôže doplácať na situáciu, v ktorej sa matka aktuálne nachádza.

4. Okresný súd za aplikácie ust. § 31 CMP rozhodol bez prítomnosti matky, vykonal dokazovanie v rozsahu tak, ako uviedol v odseku 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Zistil, že rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 28.06.2016 č.k. 4C/434/2015-18 bolo za trvania manželstva zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov z dôvodu podnikania matky s predmetom požičiavanie peňazí, pre ktoré podnikanie matka nemala žiaden základ, požičiavala si peniaze, tieto ďalej požičiavala ľuďom, ktorí jej pôžičky nevrátili a išla z dlhu do dlhu.

5. Okresný súd zistil, že maloletý A. pochádza z rozvedeného manželstva rodičov, rodičia nežijú od 08.02.2021 v spoločnej domácnosti, z ktorej sa matka odsťahovala k priateľovi, s ktorým bývala v podnájme pred nástupom do výkonu trestu. Deti zostali bývať s otcom. Matka detí bola opakovane odsúdená, naposledy rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 29.05.2020 č.k. 15T/114/2019-212 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16.02.2021 č.k. 2To/101/2020-252 za prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 14 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Matka sa vo výkone trestu odňatia slobody nachádzala od 14.07.2023 a dňa 01.08.2023 bola premiestnená z ÚVTOS a ÚVV Ilava do ÚVTOS pre mladistvých Sučany.

6. Okresný súd zistil, že matka finančne na deti od jej odchodu neprispievala, kúpila dcére bižutériu a synovi ruksak v hodnote spolu cca 10,- Eur. Matka si požičiavala peniaze bez vedomia manžela už od roku 2011 a v čase pôvodného súdneho rozhodovania bola nepodmienečne odsúdená na 14 mesiacov za úverový podvod, mala nastúpiť na výkon trestu do dňa 11.05.2021, ale zo zdravotných dôvodov nenastúpila. Matka mala dlhy okolo 70.000,- Eur až 80.000,- Eur, čo plánovala riešiť osobným bankrotom. Na základe šetrenia kolíznym opatrovníkom bolo zistené, že matka bola zamestnaná v spoločnosti RABEN Kočovce na dohodu o vykonaní práce, kde zarobila mesačne v čistom 53,- Eur. Trikrát do týždňa chodila upratovať, z čoho mala mesačný príjem 250,- Eur. Jej náklady boli 150,- Eur nájom, 20,- Eur mobil, 60,- PHM a strava a na obe deti v marci 2021 prispela 60,- Eur, v apríli 2021 65,- Eur a v máji 2021 poslala 65,- Eur.

7. Vyživovacia povinnosť matky bola súdom určená na dcéru C. v sume 160,- Eur a na maloletého A. v sume 140,- Eur mesačne (rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 16. novembra 2022 č.k. 5P/43/2022-59). Matka výživné neplatí od júna 2023. Otec je zamestnaný v spoločnosti Strojstav CM v Novom Meste nad Váhom, pracuje na živnosť a jeho mesačný príjem je cca od 1.500,- až do 1.800,- Eur. Otec spolu s deťmi žijú v rodinnom dome v F. D. I. XXX s jeho rodičmi a všetky poplatky súvisiace s domácnosťou hradí otec. Náklady na bývanie predstavujú mesačne 50,- Eur za elektrinu, 24,- Eur internet. Ročne zaplatí 1.000,- Eur za drevo na kúrenie, 170,- Eur daň za komunálny odpad, 130,- Eur poistenie nehnuteľnosti, 75,- Eur hradí poistenie dvoch motorových vozidiel. Na PHM minie mesačne cca 200,- Eur. Otec má vážne zdravotné problémy so srdcom, pravidelne užíva lieky, za ktoré dopláca.

8. Obidve deti sú zdravé, okrem pravidelných návštev stomatológa nie je potrebné platiť žiadne zvýšené náklady na lekársku starostlivosť. Náklady na deti predstavujú stravu, ošatenie, obuv, hygienu. Maloletý A. je v deviatom ročníku Základnej školy v D., má cestovné náklady na dochádzku do školy a školské potreby. Maloletý A. sa nestravuje v školskej jedálni, stravu si nosí z domu. Má záľubu v počítačoch a všeobecne v elektrotechnike, plánuje ísť na strednú školu so zameraním na elektrotechniku na J. K. alebo do F. L. F. M.. Vyjadril sa, že by na mesiac minimálne potreboval aspoň 20,- Eur na autobus do školy. Maloletý A. vie, že je matka vo výkone trestu, nevie miesto výkonu trestu a nemá vedomosť o tom, koľko má matka platiť výživné. S otcom sa o matke rozprávajú minimálne a nie sú s ňou v pravidelnom kontakte. Maloletý má s otcom dobrý vzťah, plnoletá dcéra C. sa na stretnutie na úrade dňa 03.01.2024 nedostavila, nahnevala sa, keď sa dozvedela, že má ísť na osobné stretnutie na úrad. Na telefonické kontaktovanie kolíznym opatrovníkom plnoletá C. nereagovala.

9. Okresný súd po vykonanom dokazovaní za aplikácie § 28 ods. 1, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 4, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine dospel k záveru, že návrh matky na zníženie výživného je nevyhnutné zamietnuť.

10. Okresný súd zdôraznil plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, a preto pristúpil ku skúmaniu schopností, možností a majetkových pomerov rodičov, ako aj potrieb maloletého A..

11. Predmetom konania bol návrh matky na zníženie výživného na maloleté dieťa, ktorý odôvodnila tým, že je vo výkone trestu odňatia slobody, zdravotný stav jej neumožňuje pracovať a pribudla jej ďalšia vyživovacia povinnosť.

12. Súd prvej inštancie uviedol, že podmienkou pre opakované rozhodnutie súdu o výživnom je zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná, či už na strane oprávneného alebo povinného, oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu o výživnom. Pri rozhodovaní o výživnom ako aj pri návrhu o znížení výživného súd vychádza zo zásad stanovených v ust. § 62 Zákona o rodine. Plnenie vyživovacej povinnosti patrí medzi základné povinnosti rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodiča a súd neberie do úvahy pri skúmaní možností a schopností ako aj majetkových pomerov povinného rodiča výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Úlohou súdu pri rozhodovaní o zmene výživného je zistiť, či a v akom rozsahu došlo k zmene pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom. Pri výške výživného súd vychádza z ust. § 62, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, t.j. berie sa zreteľ na odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Ak dôjde k poklesu príjmov na strane rodiča, je dôležité zistenie dôvodu, pre ktorý na strane výživou povinného rodiča došlo k poklesu príjmu a pribudla vyživovacia povinnosť. Povinnosťou rodičov je, aby venovali všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. Ak je rodič úmyselným konaním odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody, zbavil sa objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť, ktorú skutočnosť nemožno vyhodnotiť na úkor dieťaťa. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine by mohol viesť k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný rodič by sa svojim úmyselným konaním, následným právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody zbavil svojej vyživovacej povinnosti. Okresný súd preto pri posudzovaní pomerov matky vychádzal aj z potenciality príjmu, bez ohľadu na to, že matka je vo výkone trestu odňatia slobody, ak svojim konaním sa dlhodobo pripravovala o svoj príjem.

13. Okresný súd dospel k záveru, že je v schopnostiach a možnostiach matky maloletého plniť si vyživovaciu povinnosť, naposledy určenú rozhodnutím súdu vo výške 140,- Eur mesačne. Od rozvodu manželstva matka maloletého na výživu riadne neprispievala a od nástupu do výkonu trestu neprispieva v súdom stanovenej výške. Maloletý je od doby posledného rozhodnutia súdu o rozsahu vyživovacej povinnosti starší, v septembri bude nastupovať na strednú školu, čím dôjde k zvýšeniu jeho nákladov nielen na jeho výživu, čiže strava, oblečenie, obuv, hygienické a kozmetické potreby, ale aj o poplatky v škole, cestovné. Vzhľadom k zmene odôvodnených potrieb maloletého a skutočnosti, že matka problémy, ktoré uvádzala, mala už v čase rozhodovania o jej vyživovacej povinnosti vo vzťahu k synovi, dlhodobo žila riskantným spôsobom života, ktorý maloletého, ale aj ju samú priviedol do existenčných problémov, pripravila sa o príjem, rodinné zázemie a možnosť starať sa o svoje deti, okresný súd dospel k záveru, že od posledného rozhodnutia úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, a teda aj o výživnom nebola preukázaná existencia podstatnej zmeny pomerov na strane matky, z ktorého dôvodu zamietol návrh matky na zníženie výživného. Starostlivosť o maloletého spočíva výlučne na otcovi a matka sa na starostlivosti nepodieľa, ani osobne, ani finančne.

14. O trovách prvoinštančného konania okresný súd rozhodol podľa § 54 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania

15. Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote podala odvolanie matka. V odvolaní uviedla, že nerozumie odseku 1. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorým sa uvádza zmena pôvodného rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 12P/27/2019-28 zo dňa 06.08.2019, keďže nie je zrejmé, aké je to číslo konania. K výpovedi otca uviedla, že skoro všetko je klamstvo. Deti mu boli zverené, lebo si to sami želali kvôli škole a kamarátom. Otec vedel o tom, že dcéra chce odísť z domu, dokonca ju neraz vyhánal, keď sa nepohodli, a to, že je dcéra prchkejšej povahy, to zdedila po otcovi, ktorý je veľmi prchký. K vyživovacej povinnosti uviedla, že si ju plnila riadne a včas, až kým nenastúpila do výkonu trestu, čo vie zdokladovať výpismi z účtu. Pokiaľ ide o náklady detí, rozumie tomu, ale ak má už platiť, tak bude platiť tak, že maloletému A. založí účet a tam mu bude prispievať cca 80,- Eur až 100,- Eur mesačne, ale len v tom prípade, ak sa k peniazom nedostane otec a maloletý ich využije na osobnú potrebu a cestovné. S dcérou sa matka dohodla, že jej bude platiť výživné na bankový účet, ktorý ma zriadený, a nie otcovi, podľa jej názoru, otec by dcére mal od januára preposlať výživné, ktoré mu za matku poskytoval štát vo výške 140,- Eur mesačne, pretože výživné a prídavky na dieťa by mala poberať dcéra, v opačnom prípade bude žiadať o vyplácanie, pretože dcéra bude bývať u matky od apríla. To,

že otec nesúhlasil so znížením výživného kvôli zdravotnému stavu jeho a jeho rodičov, matku vôbec nezaujímá, pretože aj ona má zdravotné problémy. O vykonávanom dokazovaní v priebehu rozvodu manželstva matka nemá vedomosť, aké dokazovanie bolo vykonávané, pretože disponuje dokladmi, podľa ktorých prispievala deťom, a to v rokoch 2021 až 2023 maloletému A. sumou 2.000,- Eur (kredit do mobilu, nákupy cez internet, vybavovanie karty na autobus, darčeky pre maloletého), notebook v hodnote 520,- Eur, hotovosť k narodeninám 50,- Eur, k meninám 50,- Eur, kopačky v hodnote 70,- Eur a sladkosti na Mikuláša. Dcére prispela sumou cca 1.300,- Eur, hotovosť k meninám, narodeninám 100,- Eur, na výlet 50,- Eur, chirurgickú oceľ v hodnote 50,- Eur, zubné ošetrovanie 67,- Eur + 87,- Eur + 81,- Eur. Pokiaľ ide o náklady otca maloletého, to matku nezaujímá, ale pokiaľ nemá peniaze, nie je zrejmé, načo sú mu dve autá, ide o zbytočné výdavky. Poprela, že by deti navštevovali stomatológa. Momentálne nemá žiaden príjem, poberá len rodičovský príspevok vo výške 345,20 Eur a 60,- Eur rodinné prídavky na jej najmladšie dieťa, z jej majetku jej nič neostalo, preto žiada prehodnotiť zníženie výživného.

16. K doručenému odvolaniu matky sa vyjadril otec maloletého. K tvrdeniam matky uviedol, že ide o klamstvá. K výživnému na deti uviedol, že toto prestala platiť pred väzením, preto ak tvrdila, že do väzenia platila, ide o klamstvo, pretože má výpisy z účtu. Dcéra C. odišla bývať k priateľovi 02.01.2024. Nikdy dcéru nevyhadzoval z domu a svoje deti miluje nadovšetko. Vychoval deti sám. Matka nikdy nemala peniaze, preto súd zveril deti otcovi. Je smutné, pokiaľ matka kúpila deťom darčeky a teraz to vyčíta. Rovnako kupoval darčeky deťom on. Na rozdiel od matky, otec cca 30 rokov pracuje v jednej firme. Namiesto výletov je potrebné, aby matka išla na brigádu do Tesca cez víkendy a splácala dlžoby, ktoré má. Pokiaľ ide o maloletého, je jeho zákonným zástupcom a výživné musí posilať na účet otca. Otec uviedol, že s A. má výborný vzťah. Veľakrát pomohol matke z problémov. Otec maloletého uviedol, že verí v spravodlivosť súdu.

17. K vyjadreniu otca sa vyjadrila matka maloletého. Okrem skutočností, týkajúcich sa auta a jeho naloženia otcom maloletého, k výživnému uviedla, že môže doložiť výpis, pretože ho platila, pokiaľ nenastúpila do výkonu trestu. K tvrdeniu, že sa má zamestnať v Tesco, toto nie je možné, pretože má zdravotné problémy a má zápis v registri trestov. Momentálne je na materskej dovolenke s jej najmladším synom, ktorému sa venuje, pretože bola 8 mesiacov bez neho. Nie je pravdou, že by deti vychoval sám, pretože od rána do večera bola s nimi ona, ak otec chodieval do roboty. Rovnako svoje deti má rada a nevyčíta im to, že im niečo kúpila. Kontaktovala sa s maloletým A., ktorému napísala, že ak zmení svoj postoj k nej, nech sa ozve, že tu vždy bude pre neho. K svojej minulosti uviedla, že si je vedomá toho, že robila zlé veci, ale po pobyte vo výkone trestu sa poučila a momentálne žije riadnym životom. Má skvelého právnik, ktorý je jej veľkou oporou a ďalšou oporou je jej priateľ. Ak chodí na výlety, tak len za peniaze, ktoré zarobí jej priateľ. Neželá si, aby ju otec maloletého urážal a ak náročné situácie zvládala, tak len za veľkej opory v ľuďoch, ktorým na nej záleží.

18. Kolízny opatrovník sa k podaniam nevyjadroval.

19. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), na základe odvolania podaného v zákonnej odvolacej lehote osobou oprávnenou, a to matkou maloletého dieťaťa, postupom bez nariadenia pojednávania za aplikácie ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval si to ani dôležitý verejný záujem, posúdil napadnutý rozsudok okresného súdu v zmysle ust. § 65, § 66 CMP a verejným vyhlásením rozsudku krajským súdom za rešpektovania ust. § 219 ods. 1, 3 CSP bol rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správne rozhodnutie podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

20. K procesnému postupu krajského súdu, ktorý prejednal odvolanie podané matkou maloletého dieťaťa bez nariadenia pojednávania sa poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 13CoP/125/2024-68 zo dňa 02.07.2024, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Žiline v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, v zmysle vyššie uvedeného uznesenia krajského súdu dňa 03.07.2024 a na webovej stránke Krajského súdu v Žiline, na základe čoho boli splnené podmienky k verejnemu vyhláseniu rozsudku krajským súdom.

21. Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok okresného súdu, ktorým bol zamietnutý návrh, podaný matkou maloletého dieťaťa na zníženie vyživovacej povinnosti, keď matka v odvolacom konaní zotrvala na tom, že existujú dôvody na zníženie vyživovacej povinnosti voči tomu času už plnoletej dcéry C.

(nar. XX.XX.XXXX) a na maloletého A., nar. XX.XX.XXXX, ak momentálne nemá žiaden príjem, poberá rodičovský príspevok vo výške 345,20 Eur a 60,- Eur rodinné prídavky na najmladšie dieťa, nedisponuje majetkom.

22. Z obsahu spisového materiálu mal krajský súd za zistené, že matka podala na okresný súd osobne dňa 25.09.2023 návrh na zníženie výživného v tom čase pre maloleté deti, a to C., nar. XX.XX.XXXX a maloletého A., nar. XX.XX.XXXX. V podanom návrhu poukázala na rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp.zn. 5P/45/2022 zo dňa 07.11.2022, ktorým bolo určené výživné pre maloletú C. vo výške 160,- Eur mesačne a pre maloletého A. vo výške 140,- Eur mesačne. Dôvodom návrhu bolo to, že k jeho dátumu bola matka vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS pre mladistvých Sučany, kde si odpykáva trest odňatia slobody v dĺžke 14 mesiacov, je zaradená do práce, ale jej zárobok nedosahuje výšku, aby si mohla plniť vyživovaciu povinnosť a z tohto dôvodu žiadala jej zníženie.

23. V priebehu konania pred okresným súdom pôvodne maloleté dieťa C., nar. XX.XX.XXXX dosiahla plnoletosť, preto okresný súd uznesením č.k. 78P/46/2023-43 zo dňa 08. januára 2024 návrh matky na zníženie výživného vo vzťahu k plnoletej dcére C. B., nar. XX.XX.XXXX zo dňa 25.09.2023 a návrh plnoletej dcéry C. B., nar. XX.XX.XXXX na určenie výživného vo vzťahu k matke a otcovi zo dňa 16.01.2024 vylúčil na samostatné konanie.

24. Následne sa predmetom konania a rozhodovania pred okresným súdom stal len návrh matky na zníženie výživného vo vzťahu k maloletému A..

25. K prejednaniu odvolacích dôvodov matky maloletého dieťaťa krajský súd uvádza, že v potrebnom a dostatočnom rozsahu bolo vykonané dokazovanie pred okresným súdom, z ktorého vychádzal aj odvolací súd za konštatovania, že nebolo potrebné doplniť a ani zopakovať dokazovanie, ktoré vykonal okresný súd.

26. Krajský súd primárne uvádza, že základom jeho rozhodnutia je aplikácia ust. § 387 ods. 2 CSP, pretože sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na jeho závery odkazuje.

27. K jednotlivým odvolacím dôvodom krajský súd uvádza nasledovné. Pokiaľ matka v odvolaní na začiatku uviedla, že nerozumie odseku 1. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom sa uvádza sp.zn. Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom 12P/27/2019 zo dňa 06.08.2019, t.j. aké je to číslo konania, tak krajský súd s poukazom na návrh matky, v ktorom v časti I. poukazuje na predchádzajúce súdne rozhodnutie o výške vyživovacej povinnosti sp.zn. 5P/43/2022 zo dňa 07.11.2022 Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, konštatuje, že len chybou v písaní okresný súd oproti zneniu návrhu podaného matkou detí neuviedol správnu spisovú značku predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výške vyživovacej povinnosti voči deťom, a to č.k. 5P/43/2022-59 zo dňa 16. novembra 2022, ktorá skutočnosť sa nedotkla vecne správneho rozhodnutia okresného súdu, jeho skutkových a právnych zistení, záverov, ktoré vyplývajú z odsekov 4. až 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

28. Podstatné pre posúdenie odvolacích dôvodov, uvádzaných matkou maloletého dieťaťa, bolo zodpovedne posúdiť dôvody ňou uvádzané na zníženie výživného na maloleté dieťa, a to výkon trestu odňatia slobody, zdravotný stav, vznik ďalšej vyživovacej povinnosti, či predstavujú kvalifikovanú zmenu pomerov oproti predchádzajúcemu súdnemu rozhodnutiu, ktorým bola určená vyživovacia povinnosť matky.

29. Okresný súd zákonným spôsobom postupoval, pokiaľ za aplikácie ust. § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine skúmal, či sa od predchádzajúceho súdneho rozhodnutia zmenili pomery nielen na strane oprávneného z vyživovacej povinnosti, a to maloletého dieťaťa, ale aj na strane rodičov k tomu, aby mohlo dôjsť k zníženiu výživného tak, ako sa domáhala matka maloletého dieťaťa.

30. Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 5P/43/2022-59 zo dňa 16. novembra 2022 bola určená vyživovacia povinnosť matky na v tom čase maloletú C. sumou 160,- Eur mesačne a na maloletého A. sumou 140,- Eur mesačne. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 29.11.2022.

31. Okresný súd poukázal na pomery, ktoré tu boli na strane tak rodičov, ako aj maloletého dieťaťa v čase posledného súdneho rozhodnutia o vyživovacej povinnosti matky a tieto porovnal s pomermi k dátumu napadnutého rozhodnutia a vecne správne skonštatoval, že dôvody tvrdené matkou maloletého dieťaťa nie sú spôsobilé zasiahnuť do súdnym rozhodnutím určenej vyživovacej povinnosti matky voči maloletému dieťaťu takým spôsobom, že by došlo k zníženiu výživného.

32. V rámci zisťovania pomerov a ich porovnávaní oproti poslednému súdnemu rozhodnutiu preto nebolo namieste argumentovanie matkou maloletého dieťaťa, že ju nezaujímajú výdavky otca, ak tieto sa zisťujú a porovnávajú, pretože aj otec ako druhý rodič má vyživovaciu povinnosť voči maloletému synovi.

33. Z priebehu postupu konania pred okresným súdom vyplynulo, že podaním zo dňa 02.01.2024 (č.l. 20, 21 spisu) matka maloletého dieťaťa súhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti. Okresný súd vykonal dokazovanie na nariadenom pojednávaní dňa 18.01.2024 v neprítomnosti matky maloletého dieťaťa (§ 31 CMP).

34. Okresný súd pre svoje konanie a rozhodnutie sa oboznámil aj so súvisiacimi súdnymi konaniami, týkajúcimi sa rodičov maloletého dieťaťa, ktoré už boli právoplatne skončené, a to v záujme posúdenia celkových pomerov na strane rodičov maloletého dieťaťa, preto nemohol byť namieste ani odvolací dôvod matky maloletého dieťaťa, ktorým namietala rozsah vykonaného dokazovania, týkajúci sa iného konania, a to rozvodu manželstva rodičov maloletého dieťaťa.

35. Odvolací súd zdôrazňuje, že právo dieťaťa na výživu voči rodičom vzniká narodením a vyživovacia povinnosť trvá, pokiaľ dieťa nie je schopné samé sa živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov sa pri rozhodovaní posudzuje vždy samostatne za každého z nich. Každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa, pričom vyživovacia povinnosť má niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo starostlivosťou o domácnosť, ďalšou formou vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného prostriedku na úhradu potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, v danom prípade je to otec maloletého dieťaťa, si plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení, ako je bývanie, strava, nákup, ošatenie, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a podobne a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, v danom štádiu konania je to matka maloletého, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd. Za schopnosti každého rodiča treba považovať nielen jeho reálny zárobok, resp. príjem, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia, pretože tento je treba modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok, resp. príjem o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti. Ak sa zmenili pomery, resp. príjem rodiča, musí súd skúmať, či sa tak stalo z dôležitého dôvodu a ak to tak nie je, nemôže táto skutočnosť znamenať kvalifikovanú zmenu pomerov na strane tohto rodiča pre zníženie výživného.

36. Okresný súd preto vecne správne postupoval, pokiaľ stratu príjmu, resp. jeho zníženie na strane matky maloletého dieťaťa nevyhodnotil ako dôvod zmeny pomerov oproti poslednému súdnemu rozhodnutiu na zníženie výživného voči maloletému dieťaťu, ak k uvedenému došlo nezodpovedným správaním matky maloletého dieťaťa, čo viedlo k tomu, že bola odsúdená na trest odňatia slobody vo výmere 14 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Matka maloletého dieťaťa svojím konaním zavinila stratu svojho príjmu, ktorú skutočnosť nemožno vyhodnotiť na úkor maloletého dieťaťa tak, ako to správne konštatoval okresný súd v odseku 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku. K správnosti tohto posúdenia krajský súd poukazuje na rozhodovaciu činnosť odvolacích súdov, Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej na zníženie (stratu) príjmu povinného rodiča súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného (rozsudok NS SR sp.zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019). Samotný výkon trestu odňatia slobody nemožno považovať za takú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného, ak matka maloletého sa v dôsledku svojho konania pripravila o možnosť aktívne sa zúčastňovať pracovného procesu a dosiahnuť pravidelný príjem, z ktorého by si plnila aj vyživovaciu povinnosť. Súdna prax skonštatovala, že pokiaľ sa rodič zbavil svojím úmyselným konaním, kvôli ktorému na neho bola uvalená väzba alebo uložený trest odňatia slobody, objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči svojmu dieťaťu, nemožno túto skutočnosť vykladať na ťarchu výživou odkázaného dieťaťa.

37. Vzhľadom k vyššie uvedenému hoci došlo k poklesu príjmu na strane matky maloletého dieťaťa, neboli splnené zákonné podmienky na zníženie výživného.

38. Pokiaľ matka maloletého dieťaťa poukazovala na to, že pred nástupom na výkon trestu odňatia slobody si mala plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletému, tak išlo o primárnu základnú zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine. Ak tvrdila, že maloletému dieťaťu hradila náklady, tak uvedené nemohlo zasiahnuť do posledným súdnym rozhodnutím určenej výšky vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa v sume 140,- Eur mesačne, ktorú žiadala týmto konaním znížiť.

39. Zmena pomerov musí byť podstatná, kvalifikovaná, trvalá a zásadného charakteru, aby sa zasiahlo do povinnosti rodiča plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu. V danej veci takáto zmena pomerov na strane matky maloletého dieťaťa nebola daná, aby došlo k zníženiu vyživovacej povinnosti matky voči maloletému dieťaťu. Maloleté dieťa je odkázané výživou na svojich rodičov, preto títo sú povinní usporiadať svoje pomery tak, aby si ju plnili na krytie potrieb dieťaťa. Pokiaľ má matka ďalšiu vyživovaciu povinnosť, uvedené neznamená, že si nebude plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletému, ktorý stav nemôže byť na ujmu práv maloletého, ktorý je výživou odkázaný na svojich rodičov, t.j. aj na matku, ak končí II. stupeň základnej školy a so štúdiom na strednej škole nepochybne narastú výdavky, potreby maloletého dieťaťa nielen v súvislosti so školskými povinnosťami, ale aj na jeho stravu, oblečenie, obuv, hygienické a kozmetické potreby tak, ako vecne správne poukázal okresný súd v odseku 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

40. Ak matka maloletého dieťaťa poukazovala na exekučné konania, tak tieto si spôsobila svojím konaním.

41. Matka maloletého dieťaťa poukazovala na zhoršenie svojho zdravotného stavu v súvislosti s endokrinologickým nálezom, ktorý si vyžaduje operačný zákrok (vyjadrenie matky maloletého dieťaťa zo dňa 02.01.2024 č.l. 20, 21 spisu, doporučené podstúpiť operáciu štítnej žľazy). K uvedenému krajský súd uvádza, že nebolo preukázané zhoršenie zdravotného stavu matky maloletého dieťaťa trvalého charakteru, pre ktorý by nebolo možné žiadne uplatnenie matky maloletého dieťaťa na pracovnom trhu za účelom zabezpečenia príjmu a plnenia si vyživovacej povinnosti podľa súdneho rozhodnutia vo výške 140,- Eur mesačne na maloletého. Inými slovami vyjadrené, s tvrdením matky maloletého dieťaťa o nepriaznivom zdravotnom stave, pre ktorý by mala podstúpiť operáciu štítnej žľazy, nebolo možné prijať záver o trvalej zmene zdravotného stavu, ktorá by neumožňovala výkon akejkoľvek pracovnej činnosti, resp. by vylučovala možnosť zamestnať sa, t.j. matkou tvrdené zdravotné problémy bez ďalšieho ju nerobia fyzicky neschopnou na akékoľvek práce.

42. V danej veci krajský súd poukazuje aj na vyjadrenie kolízneho opatrovníka zo dňa 04.01.2024 (č.l. 19 spisu). Kolízny opatrovník uviedol, že návrh matky na zníženie výživného nie je v záujme maloletého dieťaťa, u ktorého potreby s pribúdajúcim vekom a nástupom na strednú školu sa budú zvyšovať.

43. Odvolací súd zvyrazňuje, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom vyplýva zo zákona a každý rodič je povinný vyvinúť maximálne úsilie na to, aby si vyživovaciu povinnosť k svojim maloletým deťom mohol plniť v čo najväčšom rozsahu. Vyživovacia povinnosť rodiča k maloletému dieťaťu sa neviaže výlučne na existenciu a trvanie pracovného pomeru toho ktorého rodiča, ale odvodzuje sa od jeho možností a schopností zamestnať sa a dosahovať adekvátny príjem.

44. V zhrňujúcom závere krajský súd uvádza, že na základe návrhu matky maloletého dieťaťa na zníženie výživného okresný súd sa správne zaoberal otázkou, či v predmetnej veci došlo k zmene pomerov, či už na strane matky maloletého dieťaťa, alebo na strane maloletého dieťaťa samotného, pre ktorú by došlo k zmene posledného rozhodnutia súdu o výživnom na maloletého. Zmena pomerov musí mať charakter podstatnej zmeny okolností rozhodujúcich pre určenie výživného a pre takýto záver je potrebné zistiť kritériá rozhodujúce pre určenie výživného tak v čase pôvodného súdneho rozhodnutia, ako aj v čase rozhodovania o podanom návrhu matky na zníženie výživného, porovnanie kritérií, ich komplexné zhodnotenie, k čomu zo strany okresného súdu došlo a následne vecne správne bolo ustálené, že okolnosti tvrdené matkou maloletého dieťaťa (výkon trestu odňatia slobody, zdravotný stav, vznik ďalšej vyživovacej povinnosti) neodôvodňovali záver o potrebe zmeny výživného, resp. o znížení výživného na maloleté dieťa tak, ako sa domáhala matka.

45. Okresný súd vecne správne postupoval, ak návrh matky maloletého dieťaťa zamietol, preto v odvolacom konaní bol rozsudok okresného súdu potvrdený v spojení aj s výrokom o trovách prvoinštančného konania.

46. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ak neboli zistené dôvody postupu pre iné rozhodnutie o trovách odvolacieho konania (§ 54, § 55 CMP).

Poučenie:

Proti tomu rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.